

CZ-SK SOUTH LIFE - aktivita C1

Hořeček mnohotvarý český

Jak jsme na tom na konci projektu ?

Ing. Milena Vlášková, Dis.

K čemu jsme se zavázali:

Prioritní cíle aktivity C1 na vybraných lokalitách :

- Zastavit pokles populace, stabilizovat a zvýšit populaci druhu,
- Obnova slabých nebo zaniklých populací,
- Rozšířit a stabilizovat biotop druhu,
- Vyvinout a aplikovat nové postupy péče s ohledem na specifické podmínky lokality,
- Prohloubit a rozšířit spolupráci vlastníků (nájemců) dotčených pozemků při managementu lokalit.

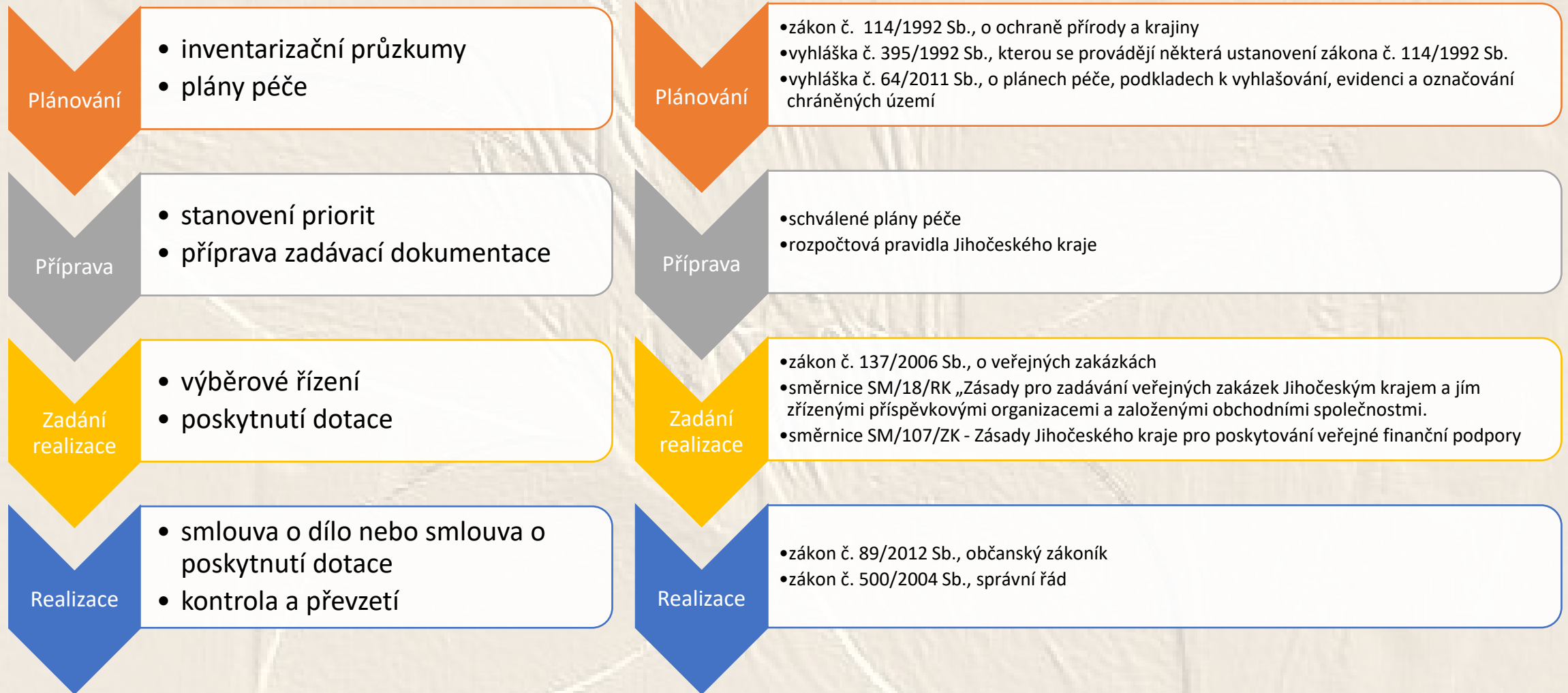
Očekávané výsledky:

1. Optimalizace péče o druh minimálně na 80 % plochy cílových EVL.
2. Zvýšení plochy stanoviště druhu alespoň o 50 %.
3. Zvýšení počtu kvetoucích jedinců na vybraných stanovištích minimálně o 10 %.
4. Replikace nejlepších manažerských postupů vyvinutých projektem dosažených alespoň v jednom dalším regionu.

Jak to bylo na začátku

Postup realizace péče o ZCHÚ

Podle odpovědnosti, vybavenosti a flexibility dodavatelů lze definovat 4 skupiny:

Skupina 1:

Subjekty, které mají techniku, personál i odborné znalosti

- Subjekty, které disponují dostatečným potencionálem pro realizaci více zásahů nebo zásahů na větším území.
- Subjekty, které dlouhodobě pečují pouze o jednu až dvě „svoje oblíbené“ lokality. Práci provádějí naprosto bez závad, ale nejsou schopné nebo ochotné pracovat jinde.
- Specializované firmy nebo organizace, které provádějí mimořádně náročné nebo technicky obtížné zásahy.

Skupina 2:

Chybí dostatečná technika, dostatečné personální kapacity v případě mimořádných situací nebo odborné znalosti.

Skupina 3:

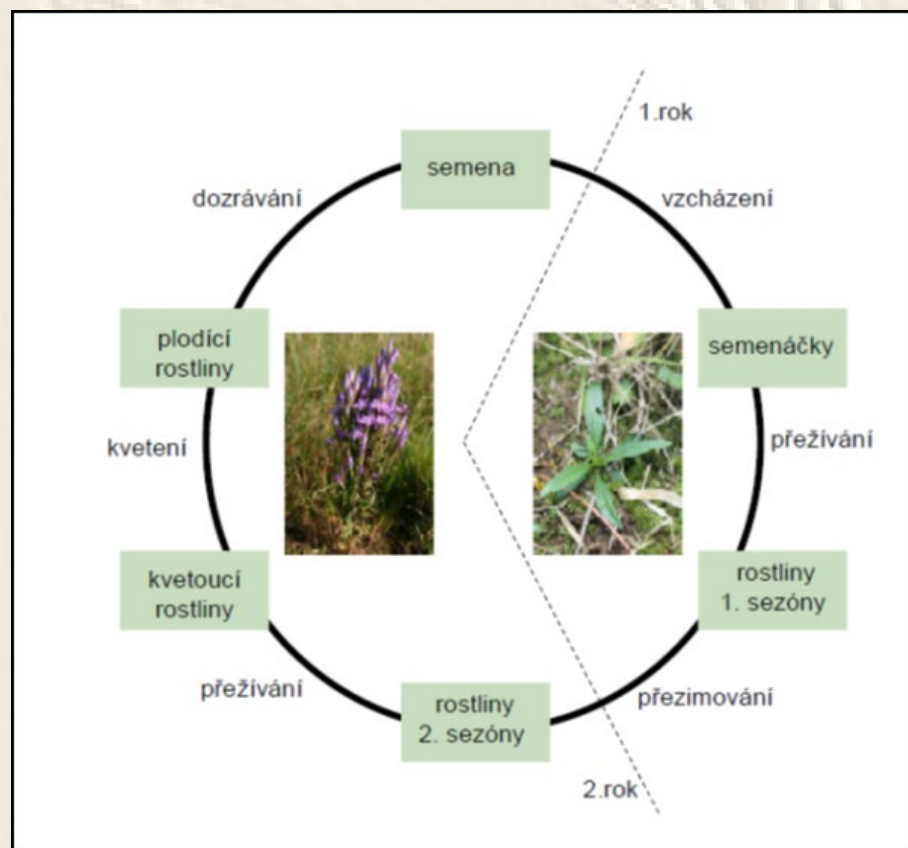
Chybí jim vybavení i odborné znalosti. Mají problémy s dodržováním termínů, rozsahu i požadované kvality prací, při předávání lokalit se snaží hledat výmluvy, proč nemohou dodržet domluvený rozsah zakázky.

Skupina 4: „přeprodáváči“

Zdržují výběrové řízení, zahájení realizace, přebírání prací.

Biologie a péče o druh

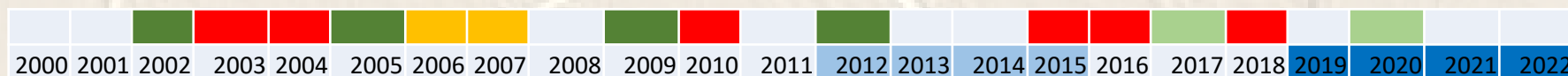
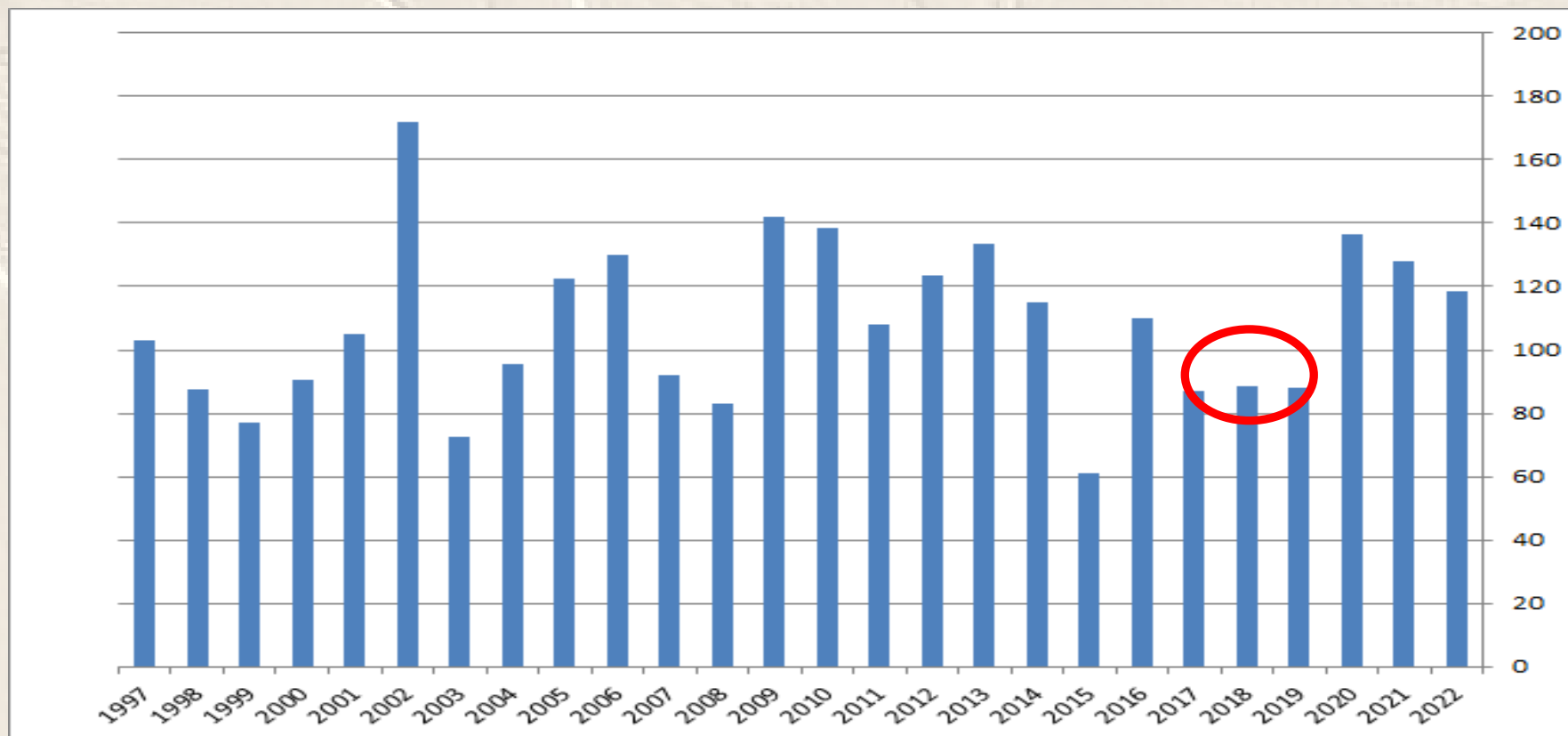
Nenáročný na stanoviště, **náročný na péči**

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1. rok					vzcházení								
					růst růžice								
	přízemní pupeny										přízemní pupeny		
2. rok			růst nadzemní části										
								kvetení					
								zrání semen					
Opatření					seč nebo pastva						seč nebo pastva		
			narušení dřvu								narušení dřvu		
	asanační opatření												

Na počet kvetoucích exemplářů v daném roce na dané lokalitě mají zásadní vliv dva faktory:

- 1) Způsob a kvalita obhospodařování lokality.
- 2) Průběh počasí (zejména v dané sezóně a dvou sezónách předchozích).

Zpráva o realizaci Záchranného programu hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* ssp. *bohemica*) v České republice v roce 2013

V roce 2013 byl realizován management na 31 z 32 prioritních lokalit druhu, z čehož na 20 byl management hodnocen jako dostatečný/optimální, na 7 jako dostatečný/suboptimální. Na dvou prioritních lokalitách PR Kralovické louky (lok. 29) a PR Nad Zavírkou (lok. 56) byl realizován nedostatečný management, spočívající v nízké intenzitě narušení travního drnu a nedostatečném odstranění biomasy.

Jako nevhodný byl hodnocen pouze management lokality PP Svatý kříž (lok. 33), kde byl pasen skot v nevhodnou dobu a došlo k přímé likvidaci kvetoucích a plodících rostlin hořečku českého.

V roce 2014 by měl být dále kladen důraz zejména na zkvalitnění opatření péče o biotop na prioritních lokalitách: PR Kralovické louky (lok. 29), PP Svatý kříž, louka nad městem (lok. 33) a PP Nad Zavírkou (lok. 56) a neprioritních lokalitách: PP Úbislav (lok. 17), PP Na Vysokém (lok. 20), Dvorec (lok. 25), Horní Štěpánov (lok. 67), PP, Kvilda, u ČOV (lok. 53), Radostín (lok. 63) a Zdíkov (lok. 19).

Velký význam má zavedení kvalitního managementu lokalit PP Háje (lok. 9) a Dolany (lok. 12) z hlediska jejich vhodnosti k repatriacím druhu.

Dostatečný / optimální management v době přípravy projektu:

- Kozlovská stráň – obec Střelské Hoštice – ruční technika
- Opolenec – ČSOP Šumava – ruční a lehká strojní technika
- Čistá hora – Jiří Mikeš – strojní technika

Záměr projektu LIFE:

- Přenést a případně optimalizovat vyzkoušené postupy na zbývající lokality
- Stabilizovat nebo zlepšit jejich stav, rozšířit biotopy
- Po ukončení projektu předat k další péči vlastníkům (nájemcům)

Ale bylo to jinak

Projekt LIFE

Háje

Zlatý potok v Pošumaví (Kralovické
louky)

Hroby

Vlastníci / nájemci

Čistá hora

Jaroškov

Kozlovská stráň

Opolenec

Svatý Kříž

Úbislav

Tejmlův – Nad Zavírkou

Šumava – Hadce u Dobročkova

Cíl projektu:

**Prohloubit a rozšířit spolupráci
vlastníků (nájemců) dotčených
pozemků při managementu lokalit.**

Čistá Hora – Jiří Mikeš

Režim obhospodařování lokality, kdy je z první seče vynechán pruh bývalé meze je vhodné zachovat.

Je potřeba pokusit se vzkřísit tuto malou, ale stále ještě přežívající populaci.

Jaroškov – ČSOP Šumava

Stávající rozsah i kvalita managementu jsou naprosto ideální.

Obhospodařování provádění v posledních letech zahrnující jarní vyhrab, první seč do 15. června a druhou seč po vysemenění hořečků je víceméně vhodné (pozor na termín!), **provedení vesměs velmi kvalitní.**

Kozlovská stráň – obec Střelské
Hoštice

Opolenec – ČSOP Šumava

Stávající rozsah i kvalita managementu jsou naprosto ideální.

Svatý Kříž – Farma Chvalšiny, s.r.o.

V posledních letech se nedaří provádět optimální management. Buď nejsou práce dostatečně kvalitní, nebo jsou provedeny v pozdějších termínech (jarní seč posunuta až do léta) či nejsou provedeny vůbec (zejména podzimní seče). Aby byla lokalita zachována a stabilizována je potřeba všemi dostupnými prostředky zajistit optimalizaci obhospodařování.

Šťouralů louka: Není jasné, do jaké míry je ještě na lokalitě přítomna životaschopná semenná banka hořečků. Nelze to ale zjistit jinak než optimálním managementem několik sezon po sobě.

Tejmlov – Nad Zavírkou
Farim s.r.o.: Ivana a Ivan Míchalovi
Josef Mach

Machů louka: V posledních letech se na lokalitě daří optimalizovat management jak pro vstavačovitě, tak pro potenciálně přežívající populaci hořečků. Vymezení celků pro mozaikovitě obhospodařování bylo v letech 2019 až 2022 zcela optimální

Opatření zavedená v uplynulých letech jsou pro populaci vhodná a v daném způsobu obhospodařování je potřeba pokračovat.

Úbislav – Karel Mašek (obec Stachy)

Obhospodařování lokality se v posledních letech stabilizovalo a výrazně
zkvalitnilo.

Šumava – Hadce u Dobročkova
KŠH + Jiří Demčák

Stávající rozsah i kvalita managementu je víceméně vyhovující.

Hroby – KŠH

Obhospodařování lokality v posledních letech zcela odpovídá
nárokům na růst taxonů rodu *Gentianella*.

Háje - KŠH

Hořečky již na lokalitě s největší pravděpodobností nemají žádnou semennou banku, nicméně management lokality je v hodný i pro další na „gapy“ náročné druhy, které se zde vyskytují!

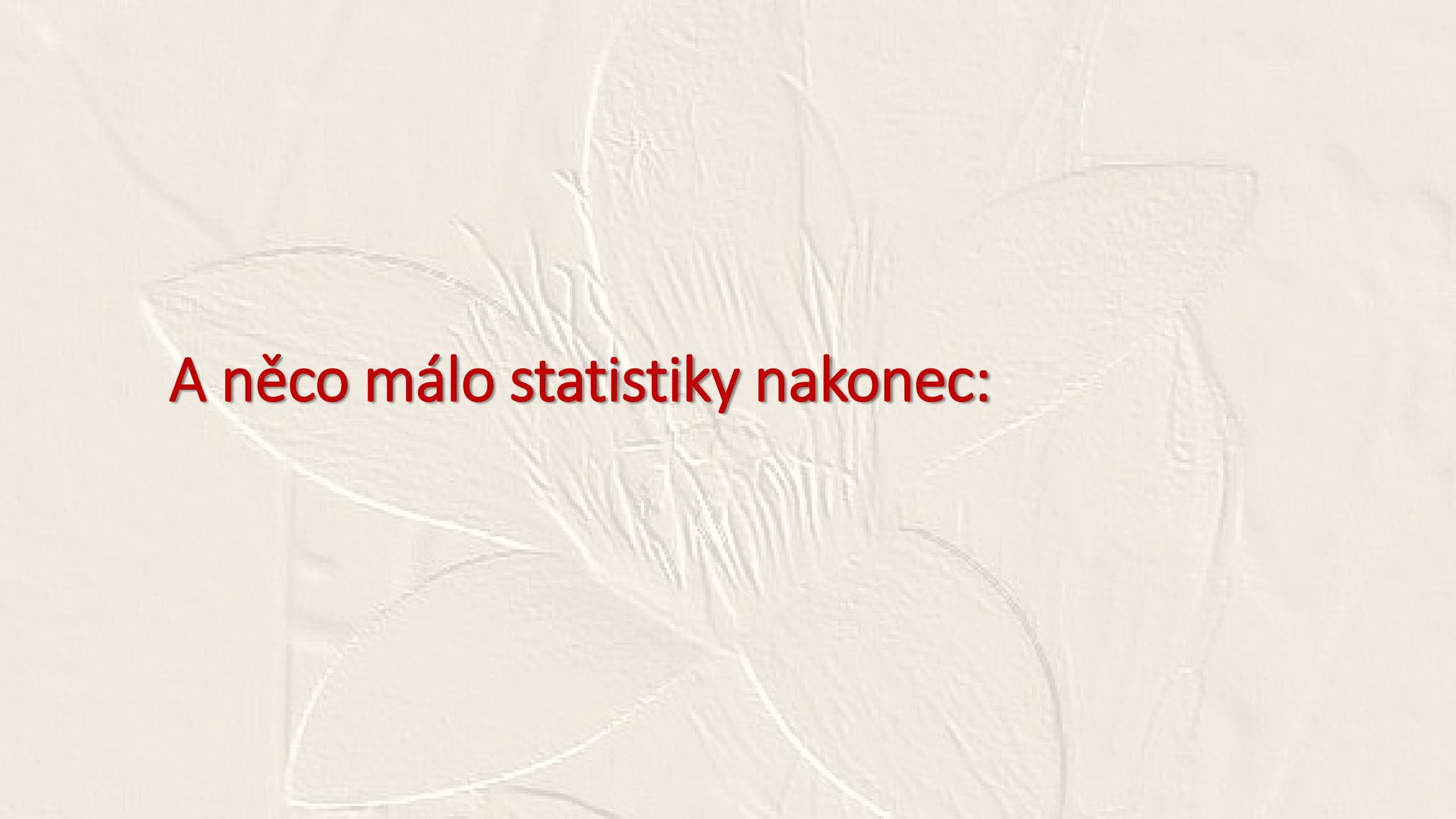
Zlatý potok v Pošumaví – Kralovické
louky - KŠH

Cíl projektu:

**Optimalizace péče o druh minimálně na 80 %
plochy cílových EVL.**

A něco málo statistiky nakonec:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet známých recentních lokalit	62	64	64	64	65	66	68	70	73	73	73	74	74	74	76	76	76	76	76	76
počet lokalit s nenulovým počtem kvetoucích ex.	27	29	45	39	32	34	41	34	43	41	39	39	21	23	38	26	31	30	30	31
celkový počet kvetoucích ex. V ČR	1647	2399	22296	7148	6822	10906	22438	5730	16099	21331	9322	16821	3076	3893	14930	3356	7207	17645	13150	14982
lokality projektu LIFE	819	456	6230	4419	4129	3729	17847	3815	12546	16346	6173	8750	729	974	7546	973	2069	8555	6089	5015
podíl LIFE na celkové populaci	50%	19%	28%	62%	61%	34%	80%	67%	78%	77%	66%	52%	24%	25%	51%	29%	29%	48%	46%	33%
počet kvetoucích ex. na nejbohatší lokalitě	590	870	7750	2735	2820	5206	7050	1392	8300	6722	2488	5245	750	1487	2755	1023	2357	4252	2143	3773
	SK			SK	HR		HR	SK	SK			SK			HA				HA	

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	průměr 2003-2018	průměr 2013-2018	2019	2020	2021	2022	průměr projekt	podíl 1	podíl 2
Kozlovská stráň	0	0	0	0	0	8	44	67	125	139	199	329	0	11	179	0	68,81	119,67	6	22	112	25	41,25	60%	34%
Háje - holý vršek v polích	85	5	783	946	643	1 108	4 200	1 256	2 892	6 722	2 488	1 250	0	0	2 755	61	1 574,63	1 092,33	15	2 173	2 143	1 059	1 347,50	86%	123%
Háje - vršky v polích	0	0	6	3	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	3	0	1,38	2,17	0	82	24	25	32,75	2382%	1512%
Háje celkem	85	5	789	949	643	1 108	4 200	1 256	2 892	6 722	2 488	1 260	0	0	2 758	61	1 576,00	1 094,50	15	2 255	2 167	1 084	1 380,25	88%	126%
Opolenec - Vanického louka	0	0	170	10	1	55	11	15	50	30	185	235	191	27	392	207	98,69	206,17	123	483	478	271	338,75	343%	164%
Opolenec - u jeskyně	0	0	4	6	2	7	2	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1,50	0,33	0	0	0	0	0,00	0%	0%
Opolenec - rozcestí na vrcholu	0	0	0	3	0	0	9	0	7	0	2	0	15	0	3	0	2,44	3,33	1	0	3	0	1,00	41%	30%
Opolenec - Hruštičková louka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0,06	0,17	0	0	0	0	0,00	0%	0%
Opolenec celkem	0	0	174	19	3	62	22	15	57	31	188	236	206	27	396	207	102,69	210,00	124	483	481	271	339,75	331%	162%
Úbislav	3	4	42	3	4	22	1	19	9	10	1	8	6	0	10	0	8,88	4,17	2	75	7	28	28,00	315%	672%
Jaroškov	0	0	11	0	0	0	0	0	24	3	3	24	6	10	43	1	7,81	14,50	69	252	111	35	116,75	1494%	805%
Čistá hora	2	1	6	1	5	5	6	3	11	10	4	11	0	0	2	0	4,19	2,83	0	2	0	5	1,75	42%	62%
Kralovické louky	32	128	210	47	157	54	100	0	0	1	0	0	0	0	0	0	45,56	0,00	0	0	0	0	0,00	0%	0%
Hadce u Dobročkova	6	0	146	136	229	44	3 445	306	250	2 750	281	30	0	7	1 152	35	551,06	250,83	69	798	2 014	1 839	1 180,00	214%	470%
Svatý Kříž - JZ svah	0	0	26	59	0	1	90	37	278	305	308	665	0	0	1 264	184	201,06	403,50	827	2 317	723	923	1 197,50	596%	297%
Svatý Kříž - SSZ svah	590	219	1 566	2 735	230	1 360	2 825	1 392	8 300	5 530	2 464	5 245	194	612	1 399	226	2 180,44	1 690,00	666	1 189	323	310	622,00	29%	37%
Svatý Kříž - louka nad městem	15	23	167	35	28	10	55	10	18	25	21	8	2	0	0	1	26,13	5,33	0	0	0	0	0,00	0%	0%
Svatý Kříž celkem	605	242	1 759	2 829	258	1 371	2 970	1 439	8 596	5 860	2 793	5 918	196	612	2 663	411	2 407,63	2 098,83	1 493	3 506	1 046	1 233	1 819,50	76%	87%
Hroby	63	76	3 057	426	2 820	1 055	7 050	710	550	820	210	923	315	307	342	258	1 186,38	392,50	291	1 162	151	495	524,75	44%	134%
Nad Zavírkou - Štouralů louka	23	0	20	4	0	0	9	0	28	0	0	9	0	0	0	0	5,81	1,50	0	0	0	0	0,00	0%	0%
Nad Zavírkou - Machů louka	0	0	16	5	10	0	0	0	4	0	6	2	0	0	1	0	2,75	1,50	0	0	0	0	0,00	0%	0%
Nad Zavírkou celkem	23	0	36	9	10	0	9	0	32	0	6	11	0	0	1	0	8,56	3,00	0	0	0	0	0,00	0%	0%
Projektové lokality celkem	1 509	703	8 952	8 216	5 033	6 270	25 039	6 525	24 091	28 959	11 642	16 164	1 131	1 613	13 363	1 652	10 053,88	7 594,17	3 701	14 799	9 783	7 603	8 971,50	89%	118%

GA a kříženci	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Háje - vršky v polích									56	24	70
Opolenec - Vanického louka					67	1138	1186	635	885	698	270
Opolenec - rozcestí na vrcholu						40	58	48	192	267	30
Jaroškov	99	47	11	16	57	16	66	312	135	49	15
celkem	99	47	11	16	124	1194	1310	995	1268	1038	385

Cíl projektu:

Zvýšení počtu kvetoucích jedinců na vybraných stanovištích minimálně o 10 %.

Úplně na závěr - jak jsme dopadli?

Prioritní cíle aktivity C1 na vybraných lokalitách :

- Zastavit pokles populace, stabilizovat a zvýšit populaci druhu, ✓
- Obnova slabých nebo zaniklých populací, ?
- Rozšířit a stabilizovat biotop druhu, ✓
- Vyvinout a aplikovat nové postupy péče s ohledem na specifické podmínky lokality, ✓
- Prohloubit a rozšířit spolupráci vlastníků (nájemců) dotčených pozemků při managementu lokalit. ✓

Očekávané výsledky:

1. Optimalizace péče o druh minimálně na 80 % plochy cílových EVL. ✓
2. Zvýšení plochy stanoviště druhu alespoň o 50 %. ✓
3. Zvýšení počtu kvetoucích jedinců na vybraných stanovištích minimálně o 10 %. ✓
4. Replikace nejlepších manažerských postupů vyvinutých projektem dosažených alespoň v jednom dalším regionu. ?

Děkuji za pozornost.

vlaskova@kraj-jihocesky.cz

607 077 267

Použité zdroje

- Monitoring hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*) v ČR (sezóna 2022), ZO ČSOP Silvatica, Brejl 2022
- Monitoring hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*) v ČR (sezóna 2013), ZO ČSOP Silvatica, Brejl 2022
- Monitoring hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*) v ČR (sezóna 2012), ZO ČSOP Silvatica, Brejl 2022